Зелені насадження поглинають пил і токсичні гази. Вони беруть участь в утворенні гумусу грунту, що забезпечує її родючість. Також вони сприятливо впливають на клімат, пом'якшуючи його.

Більшість хвороб, які лікуються за допомогою зелених зон, є дуже поширеними і вимагають дорогого лікування, тому представники урядових структур повинні зрозуміти, що їх можна зменшити за допомогою зелених зон" [5]. На цій прекрасній землі є багато цікавих рослин які виробляють нам кисень, ось і тому зелена зона потрібна скрізь у неї є важлива функція виробляти свіже повітря, а без цього вижити нам живим істотам неможливо.

Озеленення кожного міста має бути чітким, достатнім і правильно продуманим [1].

Також слід зазначити, що важливо враховувати інтереси кожної людини і робити все для користі суспільства. Так як без врахування інтересів людини, як споживача, без понять про його перебування в будь-якому конкретному об'єкті міського житлового середовища не може здійснитися цивілізованого облаштування його життєвого простору [1].

Список використаних джерел

1. Негожина К.А. Влияние зеленых насаждений на состояние человека URL: https://sibac.info /studconf/tech/lx/89961 (дата звернення: 20.03.2020).

2. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць. Львів: Світ, 2005. — 454 с.

3. Генсирук С.А., Савченко М.В. Роль зеленых насаждений в улучшении городской среды // Экологические аспекты развития производительннх сил. - К.: Вища шк., 1979. -С.120-150.

4. Гродзинский А.М. Фитодизайн. Медико-ботанические проблемы // Tvorba a ochranazelene v urbanizovanej krajine. –Nitra, 1984.-С. 91-93.

5. Зелёные зоны полезны для здоров’я URL: https://www.epochtimes.ru/content/view/30644

УДК 581.9 (477.51)

СУЧАСНИЙ СТАН ДЕНДРОФЛОРИ ПРИШКІЛЬНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ м. СЕМЕНІВКА СЕМЕНІВСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Усов Ю.О., студ. гр. ЛС-191
Науковий керівник: **Потоцька С.О.**, к.б.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка»

До стратегічних пріоритетів прогресивного розвитку України в екологічній сфері віднесено стабілізацію та поліпшення стану довкілля. Озеленення є обов’язковою складовою міського середовища, вони зволожують повітря і збагачують його киснем і озоном, насичують фітонцидами, є ефективним засобом боротьби з шумом, а також, виступають найважливішими засобами регулювання, захисту та оптимізації життєвого середовища людини [1]. Зелені насадження різного функціонального призначення є необхідним компонентом урбосередовища, що мають вплив на його ландшафтно–естетичні характеристики.

Невід'ємним елементом благоустрою пришкільних територій є озеленення, яке в умовах школи набуває виключно важливого значення. Велике значення мають деревні рослини у створенні зелених насаджень поліфункціонального призначення, які поєднують виконання санітарно–гігієнічних, захисних, архітектурно–художніх, рекреаційних та навчально–виховних функцій [1].

На сучасному етапі значно зростає увага до проблем благоустрою територій, зокрема навколо закладів освіти, а тому наукового і практичного значення набуває вивчення дендрофлори пришкільних територій. Озеленення територій закладів загальної середньої освіти відрізняється від інших об’єктів тим, що насадження пришкільних територій, крім естетичного декоративного призначення можуть бути базою і для навчального процесу з природничих дисциплін (природознавства, біології, екології) та місцем для позашкільної

роботи. Крім того, зелені насадження пришкільної території використовується учнями для відпочинку під час перерв та після занять. Зелені насадження навколо закладів загальної середньої освіти відносяться до територій обмеженого користування, за підходами В.О. Кучерявого (1981).

Мета дослідження: встановити видовий склад дендрофлори пришкільних територій закладів загальної середньої освіти м. Семенівка Семенівського району Чернігівської області, дослідити ступень їх стійкості до екологічних факторів (на прикладі Семенівської гімназії №2 Семенівської міської ради; Семенівського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ст. №1 та закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ст. №3 Семенівської міської ради).

***Об'єкт дослідження*:** процеси формування насаджень та екологічний аналіз видів деревних рослин в озелененні пришкільних територій закладів загальної середньої освіти м. Семенівка.

***Предмет дослідження*:** дендрофлора пришкільних територій закладів загальної середньої освіти міста Семенівка Семенівського району Чернігівської області.

Систематичний склад дендрофлори пришкільних територій 3-х закладів загальної середньої освіти м. Семенівка нами визначався в маршрутним методом в польових умовах. Біоморфологічний аналіз виконано на основі системи життєвих форм (І.Г. Серебряков, 1962), географічний аналіз здійснено з використанням ботаніко-географічного поділу світу (А.Л. Тахтаджян, 1978), екологічні особливості за шкалою (Колесников О.І., 1960) [1, 2]. За результатами проведених нами досліджень дендрофлора налічує – 19 видів, 17 родів, 7 родин та два відділи (*Pinophyta* та *Magnoliophyta),* за кількісними показниками переважає відділ *Magnoliophyta* (таблиця 1.1.). Систематична різноманітність дендрофлори відділу *Pinophyta* налічує – 4 видів, 3 роди, 2 родини. Серед *Magnoliophyta* – 15 видів, 14 родів, 5 родин. Найчисельнішими серед родин за кількістю видів із покритонасінних є *Rosaceae* (11); із голонасінних – *Cupressaceae*, *Pinaceae* (2). Переважна ж більшість родин налічує по 1 виду. За кількістю родів у родинах найчисельнішою із покритонасінних виступає *Rosacea* (10). Із голонасінних – *Cupressaceae*, *Pinaceae* (1), більшість родин має по одному роду.

Серед життєвих форм домінуючими групами в складі дендрофлори 3-х закладів загальної середньої освіти м. Семенівка виступають дерева (9), а в меншій кількості кущі (8), ліани (1). Представники дендрофлори нами розподілено згідно флористичного поділу на три підцарства Голарктичного царства: Бореального, Дрєвньо-середземноморського, Мадреанського; Індо-Малоазійського підцарства Палеотропічного царства [6]. Найбільша кількість видів походить із декількох флористичної області (7 видів), гібридне походження мають 4 види.

Нами було з'ясовано екологічні особливості деревних рослин території 3-х закладів загальної середньої освіти м. Семенівка, що дозволяє зробити висновки про основні її риси та особливості. У складі дендрофлори за світловибагливістю переважають світлолюбні (G) – 11 видів, які розміщуються переважно в солітерах і потребують відкритих сонячних територій. Тінелюбними (S, S-G, G-S) є 8 видів. За вибагливістю до вологості ґрунту серед деревних рослин переважає група мезофітів – 12 видів; всі інші групи представлені в меншій кількості. У складі дендрофлори щодо вибагливості до ґрунтових умов переважають оліготрофи – 8 видів. Отже, різна едафічна приуроченість видів дендрофлори характеризує значне поширення дерново–підзолистих та сірих лісових ґрунтів на території дослідження.

На території 3-х закладів загальної середньої освіти м. Семенівка переважають морозостійкі види (14 видів). Найбільший видовий склад дендрофлори представлений на пришкільній території закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ст. №1(14 видів).

Таблиця 1.1 - Видовий склад та еколого-географічні особливості дендрофлори 3-х закладів загальної середньої освіти м. Семенівка

Видова назва	Флористична область	Життєва форма	Світловибагливість	Гігроморфи	Вибагливість до ґрунту	Морозостійкість	Місцезростання
Відділ Голонасінні (*Pinophyta*)							
Pinaceae (Соснові)							
Ялина європейська (*Picea abies*)	Цб	ВД	S	Ms	Mzt	M	I, II, III
Ялина колюча (*Picea pungens*)	Сг	ВД	G-S	Ks	Mzt	M	III
Cupressaceae (Кипарисові)							
Яловець козацький (*Juniperus sabina*)	Дз	ВК	G-S	Ks	Ol	M	I
Туя західна (*Thuja occidentalis*)	А–Па	ВД	S-G	Ms	Ol	ВМ	I, II, III
Відділ Покритонасінні (*Magnoliophyta*)							
Buxaceae Dumort. (Самшитові)							
Самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens*)	Дз	ВК	G-S	Ks-Ms	Mg	ВМ	I
Rosaceae (Розові)							
Таволга японська (*Spiraea japonica*)	СхА	ЛК	G	Ms	Ol	M	I
Таволга середня (*Spiraea media*)	Дз	ЛК	G	Ms	Ol	M	II
Пухироплідник калинолистий (*Physocarpus opulifolia*)	А–Па	ЛК	S	Ks	Ol	M	I
Яблуня домашня (*Malus x domestica*)	--	ЛД	S-G	Ms	Mzt	M	I, III
Груша звичайна (*Pyrus communis*)	Дз	ЛД	G	Ms	Ol	M	I
Слива розлога, алича (*Prunus divaricata*)	Дз	ЛК	G	Ms	Ol	M	I
Абрикос звичайний (*Armeniaca vulgaris*)	І–Т	ЛД	G	Ms	Mzt	ВМ	I
Вишня звичайна (*Cerasus vulgaris*)	--	ЛД	G	Ks	Mzt	M	I, II
Горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*)	Дз	ЛД	G	Ms	Mzt	M	I
Хеномелес японський (*Chaenomeles japonica*)	СхА	ЛК	G	Ms	Mg	ВМ	II
Шипшина морщиниста (*Rosa rugosa*)	Дз	ЛК	G	Ks-Ms	Ol	M	I, III
Vitaceae Juss. (Виноградові)							
Виноград справжній, в. виноносний (*Vitis vinifera)*	--	ЛЛ	G	Ms	Mg	ВМ	II
Sambucaceae Link. (Бузинові)							
Бузина чорна (*Sambucus nigra*)	Цб	$ЛК_1$	S	Cr-Ms	Mg	M	I
Oleaceae (Маслинові)							
Форзиція середня (*Forsythia x intermedia*)	--	ЛК	G	Ms	Mg	M	III

Умовні позначення: флористична область: Циркумбореальна область – Цб; Східноазіатська область – СхА; Атлантично–Північно–Американська область – А–Па; Область Скелястих гір – Сг; Сахаро–Аравійська область – СА; Ірансько–Туранська область – І–Т; гібрид ---; Декілька областей походження – Дз. Життєва форма: вічнозелені дерева – ВД; листопадні дерева – ЛД; листопадні кущі – ЛК; вічнозелені кущі – ВК, листопадні ліани – ЛЛ. Світловибагливість: світлолюбні рослини – G; світлотіньвитривалі рослини – G–S; тіньовитривалі рослини – S–G; тіньолюбні рослини – S. Гігроморфи: ксерофіт – Ks; мезофіт – Ms; Вибагливість до ґрунту: мегатроф – Mg; мезотроф – Mzt; оліготроф – Ol. Морозостійкість: морозостійкий – М; відносно морозостійкий – ВМ. Місцезростання: заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ст. №1 – І; гімназія №2 – ІІ; закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ст. №3 – ІІІ.

Отже, нами встановлено видовий склад дендрофлори 3-х озеленених пришкільних територій м. Семенівка, який налічує: 19 видів, 17 родів, 7 родин. Досліджено стійкість деревних рослин до впливу комплексу екологічних факторів та встановлено, що у складі дендрофлори переважають представники таких екологічних груп, як: геліофіти (11 видів), мезофіти (12), оліготрофи (8) та морозостійкі види (14). За походженням – види з декількох

флористичних областей (7 видів). Серед життєвих форм – дерева (9 видів). Зелені насадження пришкільних територій з-х навчальних закладів м. Семенівка виступають як багатофункціональні території, що поєднують рекреаційні, санітарно–гігієнічні функції та мають навчально-виховне значення.

Список використаних джерел

1. Потоцька С.О. Систематична різноманітність та екологічні особливості дендрофлори пришкільних територій загальноосвітніх навчальних закладів міста Чернігова/ С.О. Потоцька // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. [Вип. № 12 (Ч.ІІ, Біологія)]. – Луцьк – 2015 – С. 149–154.
2. Тахтаджян А.Л. Флористические области Земли. / А.Л. Тахтаджян – Л.: Наука, – 1978. – 247 с.

УДК 631.358

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ КАРТОПЛІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Шумейко А. Г., студ. гр. АГ - 161
Науковий керівник: **Чмель О. П.,** ст. викладач
Національний університет «Чернігівська політехніка»

Картопля належить до найважливіших сільськогосподарських культур. В світовому землеробстві посідає одне з перших місць поряд з рисом, пшеницею і кукурудзою. Це культура універсального використання.

Батьківщиною картоплі вважають Південну Америку (Чилі, Перу, Болівія) де її вирощували за 2 тис. років до н. е. В Європу (Іспанія) вона була завезена в 1565 р., звідки поступово поширилася в Італію, Францію, Голландію та інші європейські країни, в Росію картопля була завезена Петром І із Голландії (1710-1725рр.). Інтенсивно в Росії почали вирощувати в 1765 року [1].

Тепер картопля вирощується на всіх континентах в більшості країн світу на площі 20 млн. га. Найбільші посівні площі в європейських країнах – до 13 млн. га. В СНД картопля займає 6,0-6,5 млн. га. Світове виробництво картоплі становить 300 млн. т. головні виробники на американському континенті – США і Канада, в Азії – Китай і Індія, Європі – Росія, Білорусія, Польща, Німеччина[2].

Згідно статистики Україна знаходиться серед країн – найбільших виробників картоплі в світі. Посівні площі становлять понад 1,3 мільйонів гектарів. З середньою врожайністю 16-19 тонн на гектар. Найбільші масиви зосередженні в Поліссі – близько 60 % та в Лісостепу – до 30 %. Щорічно виробляється 20 млн. тонн бульб, а споживачів всього 45 млн. на одну людину в Україні припадає зверх 400 кг картоплі на рік.

У підсумковому аналізі інформації ФАО за обсягами виробництва бульби Україна стабільно входить до 5 країн — найбільших світових її виробників, поступаючись Китаю, Індії та Росії, випереджає за вказаним показником США.

Світове виробництво картоплі зосереджене у більш ніж 160 країнах на різних континентах. При цьому найбільшим виробником картоплі в світі залишається Китай з обсягом 99,1 млн. т, що становить 21% від загального підсумку. Друге місце займає Індія з показником 43,8 млн. т, або 9%, а третє — Росія, відповідно, 31,1 млн. т і 6%

Частка України в світовому виробництві картоплі становить 5%, а США — близько 4%. На решту країн світу припадає 55% усього виробництва картоплі.

Одним із важливих показників ефективності картоплярства в різних країнах світу є рівень середньої урожайності. Вказаний показник є важливим критерієм порівняльної оцінки ефективності технології вирощування картоплі, сортів та системи удобрення і захисту в різних країнах світу [3].

Незважаючи на великі обсяги виробництва, дуже мало української картоплі або продуктів переробки можна знайти на світовому ринку.